

N:o 111.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 14 maj 1904.
— — — — Andra Kammaren — 14 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning till aktiebolaget Nautanens kopparfält af kronan tillhörig mark i Gellivare socken af Norrbottens län m. m., dels ock i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande n:o 66.)

Till Konungen.

Uti en till Riksdagen den 13 november 1903 aflåten proposition (n:o 13) har Eders Kungl. Maj:t under åberopande af utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva,

dels att af kronan tillhörig kronopark å och invid berget Nautanen i Gellivare socken af Norrbottens län ett å en af förste landtmätaren C. A. Sjöberg år 1902 upprättad karta med gröna gränslinjer utmärkt och med litt A betecknad område om 14 hektar måtte till aktiebolaget Nautanens kopparfält under äganderätt upplåtas mot en köpeskilling af 2,800 kronor samt under villkor i öfrigt:

att, sedan köpeskillingen blifvit erlagd, köpebref å det försålda området att omedelbart af bolaget tillträdas skulle af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län utfärdas;

att kronan skulle njuta den rätt till afkomst och förmån från den till bolaget försålda mark, att kronan i fråga om tillgodogörandet af fyndigheter å den försålda marken bibehölle den rätt, som kronan enligt grufvestadgan skulle såsom jordägare innehaft, därest så lagligen kunde ske; samt

att bolaget skulle ensamt vidkännas alla med lagfarten förenade kostnader;

dels att af oförmälda kronopark måtte till förenämnda bolag på arrende under en tid af femtio år upplåtas de å ofvanberörda karta med röda gränslinjer utmärkta och med litt B och C betecknade områden, innehållande tillhoppa en areal af 150 hektar, under följande villkor, nämligen:

att bolaget skulle för ifrågavarande mark årligen senast den 14 mars erlägga arrende till belopp, som Eders Kungl. Maj:t på gemensamt förslag af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län, öfverjägmästaren i Norrbottens distrikt och bergmästaren i norra bergmästaredistriktet bestämde för en tid af tio år i sänder;

att hus och byggnader, som vid den tid, då bolagets arrenderätt inträdde, funnes vara utan särskild från kronans sida gjord upplåtelse på området uppförda af andra än bolaget, under arrendetiden finge af ägarne bibehållas tillika med nödigt tomtutrymme, hvilket senare, i händelse af tvist, skulle bestämmas af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, mot det att ägarne erlade till bolaget årlig afgäld, motsvarande den del af den bolaget åliggande arrendeskilling, som å tomtens belöpte efter förhållandet mellan dennes areal samt hela det till bolaget upplåtna områdets ytinnehåll, dock med skyldighet för innehafvare af dylik lägenhet att afträda densamma, därest sådant kunde finnas erforderligt vare sig med hänsyn till bolagets behof af utrymme för sin rörelse, af hälsovårdshänsyn eller för åstadkommande af ordnad byggnadsverksamhet; skolande ägare af sådan lägenhet jämväl vara skyldig att afträda densamma i det fall, att å lägenheten inhystes personer, hvilka förde ett sådant lefnadssätt, att fara däraf uppstode för allmän ordning och sedlighet;

att i sistberörda fall lägenhetens ägare skulle vara skyldig afträda densamma utan lösen, dock med rätt att inom viss, af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande bestämd tid bortföra af honom därå uppförda byggnader, hvaremot i öfriga fall lösen för byggnadernas värde skulle af bolaget erläggas samt, i brist af åsämjande, bestämmas af gode män; skolande det tillkomma Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande att, i händelse af tvist, afgöra fråga om skyldighet att af-

träda lägenhet, i fall, som i denna och nästföregående punkt omför-
mälles;

att hvad i 3 § 1 mom. af gällande grufstadga funnes föreskrifvet icke skulle äga tillämpning å hus, tomtplats eller trädgård, som befunnes å de till bolaget upplåtna områden, därest icke Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i särskildt fall funne sådana omständigheter föreligga, att inmutning icke finge ske närmare någon viss, på ifrågavarande mark befintlig byggnad, tomtplats eller trädgård, än hvad omförmälda § i grufstadgan angåfve;

att, om bolaget nedlade grufvärelsen eller bedrefve densamma i väsentligen minskad omfattning, det skulle ankomma på Eders Kungl. Maj:t att förklara bolagets arrenderätt upphäfd, antingen helt och hållet eller till någon del af områdena, hvarjämte, för den händelse grufdrift af annan än bolaget komme att idkas inom ifrågavarande områden och för sådan af annan idkad grufdrift utrymme utöfver sedvanliga utmål visade sig behöfligt, Eders Kungl. Maj:t skulle äga bestämman, att bolaget skulle afstå hvad som för ändamålet kunde anses erforderligt och skäligt; skolande i fall, som i denna punkt afsåges, proportionerlig minskning af bolagets arrendeafgift äga rum;

att bolaget skulle vara skyldigt att, utan särskild ersättning, af områdena i fråga afstå hvad som enligt Eders Kungl. Maj:ts bepröfvande funnes erforderligt för anläggning af allmän väg eller utrymme för järnväg eller för dess drift erforderliga anläggningar och anordningar;

att, om af anledning, som förut icke blifvit nämnd, det nu eller framdeles skulle visa sig angeläget, att någon sådan del af ifrågavarande områden, som för bolaget icke vore oundgängligen behöflig, från bolagets arrenderätt undantoges, bolaget skulle vara skyldigt underkasta sig Eders Kungl. Maj:ts bestämmande härutinnan;

att bolaget skulle öfvervaka, att åverkan icke skedde å den växande skogen inom områdena, samt i sin mån söka att till laga ansvar befordra dem, som till dylik åverkan gjorde sig skyldiga;

att bolaget på grund af nu ifrågavarande arrende icke skulle äga annan rätt till skogen å områdena, än att bolaget finge dels, efter anvisning af vederbörande skogstjänsteman och därest från skogsvårdens synpunkt hinder icke mötte, erhålla nödigt byggnadsvirke till pris, som af domänstyrelsen bestämdes, dels ock afröja skog, som funnes å tomtplats, mot ersättning, som domänstyrelsen likaledes bestämde;

att bolaget skulle tillhandahålla Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande erforderliga medel för aflönande af den polisstyrka, som till ordningens vidmakthållande inom nu ifrågavarande och närmast därin-

till belägna områden af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande förordnades;

att den enligt gällande grufstadga jordägare tillhörande rätt beträffande fyndigheters tillgodogörande icke på grund af nu ifrågavarande arrende skulle tillkomma bolaget; samt

att bolagets arrenderätt icke finge af bolaget å annan öfverlätas, med mindre Eders Kungl. Maj:t sådant medgåfve;

dels ock att köpeskillingen för det till bolaget med äganderätt upplåtne område måtte, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjänlig mark.

I sammanhang med denna proposition har Riksdagen till behandling förehaft två särskilda inom Andra Kammaren väckta motioner, däri föreslagits, dels att Riksdagen, med afslag å Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition i hvad den afsåge utarrenderande af området litt G, för sin del ville besluta, att ifrågavarande område måtte till allmänt bruk för bebyggande och odling upplätas, och dels att Riksdagen för närvarande måtte afslå nu ifrågavarande proposition om upplåtelse af mark till aktiebolaget Nautanens kopparfält.

Hvad först beträffar Eders Kungl. Maj:ts förslag om försäljning till aktiebolaget Nautanens kopparfält af det i den kungl. propositionen omförmälda, å den åberopade kartan med litt. A betecknade området, har Riksdagen icke annat att erinra, än att det i öfverensstämmelse med Riksdagens år 1899 i likartad fråga fattade beslut bland köpevillkoren visserligen torde böra intagas förbehåll för kronan att njuta den rätt till afkomst och förmån från den till bolaget försålda mark, att kronan i fråga om tillgodogörande af fyndigheter å den försålda marken bibehåller den rätt, som kronan enligt grufstadgan såsom jordägare innehaft, men att de vid nämnda förbehåll i den kungl. propositionen fogade orden: »därest så lagligen kan ske» synas såsom obehöfliga böra utgå.

Vidkommande härefter de två områden, som enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle utarrenderas till bemälda bolag, har Riksdagen ansett, att den nordligare, med litt. B å ofvannämnda karta betecknade mark bör i sin helhet på de af Eders Kungl. Maj:t föreslagna villkor till bolaget på arrende upplätas under en tid af femtio år. Hvad däremot angår det sydligare, med litt. C å kartan angifna området, anser Riksdagen att, då, med anledning af hvad i den ena af omförmälda motioner meddelats, befaras kan, att utarrenderandet af den sydliga, till berget Liikavaara gränsande delen af detsamma skulle komma att

beröra annans rätt, och då, med hänsyn till hvad i den andra af motionerna framhållits, området möjligen till någon del borde tagas i anspråk för upplåtelse åt enskilde till bebyggande, hela detta område icke bör på arrende till bolaget upplåtas, innan utredning vunnits angående dessa förhållanden, utan endast den norra hälften af området, innehållande en areal af 32 hektar, hvilken hälft, enligt hvad för Riksdagen blifvit upplyst, lärer vara för bedrivande af bolagets verksamhet oundgängligen erforderlig.

Riksdagen har alltså på det sätt bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition, att Riksdagen medgifvit,

dels att af kronan tillhörig kronopark å och invid berget Nautanen i Gellivare socken af Norrbottens län ett å en af förste landtmätaren C. A. Sjöberg år 1902 upprättad karta med gröna gränslinjer utmärkt och med litt. A betecknad område om 14 hektar må till aktiebolaget Nautanens kopparfält under äganderätt upplåtas mot en köpeskilling af 2,800 kronor samt under villkor i öfrigt:

att, sedan köpeskillingen blifvit erlagd, köpebref å det försålda området, att omedelbart af bolaget tillträdas, må af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län utfärdas;

att kronan må njuta den rätt till afkomst och förmån från den till bolaget försålda mark, att kronan i fråga om tillgodogörandet af fyndigheter å den försålda marken bibehåller den rätt, som kronan enligt grufstadgan skulle såsom jordägare innehaft; samt

att bolaget skall ensamt vidkännas alla med lagfarten förenade kostnader;

dels att af omförmälda kronopark må till förenämnda bolag på arrende under en tid af femtio år upplåtas såväl det å ofvan berörda karta med röda gränslinjer utmärkta och med litt. B betecknade området, som ock norra hälften af det å nämnda karta på samma sätt utmärkta och med litt. C betecknade området, innehållande tillhoppa en areal af 118 hektar, under följande villkor, nämligen:

att bolaget skall för ifrågavarande mark årligen senast den 14 mars erlägga arrende till belopp, som Eders Kungl. Maj:t på gemensamt förslag af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län, öfverjägmästaren i Norrbottens distrikt och bergmästaren i norra bergmästaredistriktet bestämmer för en tid af tio år i sänder;

att hus och byggnader, som vid den tid, då bolagets arrenderätt inträder, finnas vara utan särskild från kronans sida gjord upplåtelse på området uppförda af andra än bolaget, under arrendetiden må af ägarne bibehållas tillika med nödigt tomtutrymme, hvilket senare, i

händelse af tvist, skall bestämmas af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, mot det att ägarne erlægga till bolaget årlig afgäld, motsvarande den del af den bolaget åliggande arrendeskilling, som å tomten belöper efter förhållandet mellan dennes areal samt hela det till bolaget upplåtna området ytinnehåll, dock med skyldighet för innehafvare af dylik lägenhet att afträda densamma, därest sådant kan finnas erforderligt vare sig med hänsyn till bolagets behof af utrymme för sin rörelse, af hälsovårdshänsyn eller för åstadkommande af ordnad byggnadsverksamhet; skolande ägare af sådan lägenhet jämväl vara skyldig att afträda densamma i det fall, att å lägenheten inhysas personer, hvilka föra ett sådant lefnadssätt, att fara däraf uppstår för allmän ordning och sedlighet;

att i sistberörda fall lägenhetens ägare skall vara skyldig afträda densamma, utan lösen, dock med rätt att inom viss, af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande bestämd tid bortföra af honom därå uppförda byggnader, hvaremot i öfriga fall lösen för byggnadernas värde skall af bolaget erläggas samt, i brist af åsämjande, bestämmas af gode män; skolande det tillkomma Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande att, i händelse af tvist, afgöra fråga om skyldighet att afträda lägenheten i fall, som i denna och nästföregående punkt omförmälas;

att hvad i 3 § 1 mom. af gällande grufstadga finnes föreskrifvet icke må äga tillämpning å hus, tomtplats eller trädgård, som befinnes å de till bolaget upplåtna områden, därest icke Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i särskildt fall finner sådana omständigheter föreligga, att inmutning icke må ske närmare någon viss, på ifrågavarande mark befintlig byggnad, tomtplats eller trädgård, än hvad omförmälda § i grufstadgan angifver;

att, om bolaget nedlägger grufväsendet eller bedrifver densamma i väsentligen minskad omfattning, det skall ankomma på Eders Kungl. Maj:t att förklara bolagets arrenderätt upphäfd, antingen helt och hållet eller till någon del af områdena, hvarjämte för den händelse grufdrift af annan än bolaget kommer att idkas, inom ifrågavarande områden och för sådan af annan idkad grufdrift utrymme utöfver sedvanliga utmål visar sig behöfligt, Eders Kungl. Maj:t må äga bestämma, att bolaget skall afstå hvad som för ändamålet kan anses erforderligt och skäligt; skolande i fall, som i denna punkt afses, proportionerlig minskning af bolagets arrendeafgift äga rum;

att bolaget skall vara skyldigt att, utan särskild ersättning, af områdena i fråga afstå hvad som enligt Eders Kungl. Maj:ts bepröfvande kan finnas erforderligt för anläggning af allmän väg eller ut-

rymme för järnväg eller för dess drift erforderliga anläggningar och anordningar;

att om af anledning, som förut icke blifvit nämnd, det nu eller framdeles skulle visa sig angeläget, att någon sådan del af ifrågasvarande områden, som för bolaget icke är oundgängligen behöflig, från bolagets arrenderätt undantages, bolaget skall vara skyldigt underkasta sig Eders Kungl. Maj:ts bestämmande härutinnan;

att bolaget skall öfvervaka, att åverkan icke sker å den växande skogen inom områdena, samt i sin mån söka att till laga ansvar befordra dem, som till dylik åverkan göra sig skyldiga;

att bolaget på grund af nu ifrågasvarande arrende icke skall äga annan rätt till skogen å områdena, än att bolaget må dels, efter anvisning af vederbörande skogstjänsteman och därest från skogsvårdens synpunkt hinder icke möter, erhålla nödigt byggnadsvirke till pris, som af domänstyrelsen bestämmes, dels ock afröja skog, som finnes å tomtplats, mot ersättning, som domänstyrelsen likaledes bestämmer;

att bolaget skall tillhandahålla Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande erforderliga medel för aflönande af den polisstyrka, som till ordningens vidmakthållande inom nu ifrågasvarande och närmast därintill belägna områden af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande förordnas;

att den enligt gällande grufstadga jordägare tillhörande rätt beträffande fyndigheters tillgodogörande icke på grund af nu ifrågasvarande arrende må tillkomma bolaget; samt

att bolagets arrenderätt icke får af bolaget å annan öfverlätas, med mindre Eders Kungl. Maj:t sådant medgifver;

dels ock att köpeskillingen för det till bolaget med äganderätt upplåtne område må, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjänlig mark.

Stockholm den 14 maj 1904.

Med undersåtlig vördnad.